

SLOVENSKI NAROD

znaja vsak dan popoldne, izjemni nedelje in praznike. — Inzerati do 30 peti vrst a Din 2.-, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3.-, večji inzerati peti vrst a Din 4.-. Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.-, za inozemstvo Din 25.- Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

Podružnice: MARIBOR Strossmayerjeva 3b. — NOVO MESTO, Ljubljanska c. telefon št. 26. — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65
podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190. — JESENICE, Ob kolodvoru 101
Račun pri poštne čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

Glasovanje v Narodni skupščini:

Kommenović 136, Čirić 171

Z veliko večino je bilo izvoljeno dosedanje predsedstvo Narodne skupščine z dr. Čirićem na čelu — Tudi v senatu ponovno izvoljen dosedanji predsednik dr. Tomašić

Beograd, 21. oktobra. p. Po določilih 20. člena ustave je bila 20. oktobra 1935. v Narodni skupščini izvoljena nova predsedstva in senati. Prvi njun akt je bil, da sta si izvolili nove funkcionarje, ker je z večeršnjim dnem potekla poslovna doba za dosedanji predsedstvo, kakor tudi za vse stalne odbore Narodne skupščine in senata. Ravno zaradi volitev je za današnji seji obeh zbornic, zlasti pa za sejo Narodne skupščine, vladalo izredno zanimanje ne le med parlamentarci, marveč tudi med občinstvom. Prvič namreč po letu 1926 se je zgodilo, da sta bili za volitve v Narodni skupščini postavljeni dve listi ne da bi bilo še v naprej jasno, katera bo zmaga.

Obe skupini sta razvili živahno agitacijo in sta res dosegli, da sta od vseh 313 poslancev, kolikor jih brez poslanec opozicije šteje sedanja skupščina, izostala samo poslanca Galogaja in Djordje Branković, ki sta bolana. Vseh ostalih 311 poslancev je seji prisostvovalo, tako da je bila skupščinska dvorana polna kakor le redkokdaj.

Tudi na galerijah je bilo toliko sveta kakor ga zlepa ne pomnijo. Razdane so bile prav vse vstopnice, pa še vedno so se zglašali nešteti, ki bi radi prisostvovali seji, od katerih pa se je le redkim posrečilo priti na galerijo. Polno zasledena je bila diplomatska loža, naravnost prenapolnjena pa novinarska loža, v katero so se poleg poročevalcev domačih listov zgnatli tudi vsi v Beogradu navzoči poročevalci inozemskih agencij in inozemskih listov.

Enako polnoštevila je bila udeležba na seji senata. Zbrali so se skoraj vsi senatorji, prostori na galerijah pa so bili tudi oddani do zadnjega.

Kakor je bilo že prej objavljeno, je bila v senatu postavljena le ena kandidatna lista z dosedanjim predsednikom dr. Ljubomir Tomasićem na čelu. Po poslovniku so se volitve kljub temu morale vršiti po listih. Od 79 oddanih glasov jih je dobil dr. Tomašić 67, 12 listkov pa je bilo praznih. V Narodni skupščini pa sta bili postavljeni dve li-

sti. Prvo je vložil »Poslanski klub skupščinske večine«, drugo pa opozicijski klubi. Prva skupina je kandidirala za predsednika ministra za telesno vzgojo Mirka Komnenovića, ostale skupine pa dosedanjega skupščinskega predsednika Stevana Čirića. Izvoljen je bil Čirić, ki je prejel 171 glasov. Za Komnenovića

je bilo oddanih 136 glasov, 4 glasovnice pa so bile prazne.

Obe zbornici sta si izvolili nato še podpredsednike in tajnike, s čimer sta izvršili svoje konstituiranje. V smislu poslovnika bosta prihodnji seji Narodne skupščine in senata sklicani pismeno po predhodnem sporazumu z vlado.

Kaj sedaj?

Po pisanju slovenskega glasila JRZ so bile večerajšnje volitve poslednje glasovanje sedanje skupščine in bo vlada iskala drugega izhoda iz nastalega položaja

Izid volitev v Narodni skupščini je izzval v vsej politični javnosti silno senzacijo, vladne kroge same pa je zelo presenetil. Še dan poprej so glasila JRS, pisala, da ima vlada v Narodni skupščini sigurno večino ter da bo kljub opoziciji še nadalje sodelovala z Narodno skupščino. Razpoloženju, ki je sedaj zavladalo v vladnih krogih, daje izraz tudi ponedeljski »Slovenec«, ki objavlja poročilo o glasovanju v Narodni skupščini pod naslovom »Poslednje glasovanje petomajskih desperadov«, nato pa pod naslovom »Preživela petomajska skupščina nove ljudske vlade ne more zadeti« piše med drugim:

Po izidu glasovanja v Narodni skupščini je predsednik vlade izjavil nekaterim novinarjem, da svoji izjavi, dani v klubu vladne večine ob koncu prejšnjega tedna nima ničesar dodati ne odvzeti. Predsednik vlade je, kakor je iz citiranega govora razvidno, poudaril, da je delo vlade odredeno z ustavnimi določbami in ne morda s kakšnim preglasovanjem v skupščini. Če bo vlada še nadalje skušala sodelovati s parlamentom ali pa bo iskala kakšnega drugega izhoda — eno od teh bi bilo konstituiranje naroda — je to seveda vse v rokah visokega kraljevega namestništva.

»Slovenec« nato razpravlja o tem, kakšen vtis je napravilo glasovanje v

skupščini v krogih izvenparlamentarne opozicije in pravi dalje: Mi stopamo skupaj v borbo za popolno demokracijo in je jasno, da združena opozicija in radikalna zajednica predstavljata devet desetih naroda napram onemu malemu neznatnemu številu reakcionarcev, ki so se danes poslednjič sestali pri nevažnem glasovanju.

Danes dopoldne je bila sklicana konferenca poslancev JRZ v Narodni skupščini, da se posvetujejo o nadaljnjih korakih sprčo položaja, ki je nastal v Narodni skupščini, kjer je ostala vlada v manjšini.

Posvet kluba JRZ

Beograd, 21. oktobra. p. Na željo vlade je bila danes dopoldne sklicana v Narodni skupščini konferenca poslancev, ki pripadajo JRZ. Konference se udeležuje blizu 100 poslancev. Navzoči so tudi vsi člani vlade z ministrskim predsednikom na čelu. Na konferenci razpravljajo o položaju, ki je nastal v Narodni skupščini in o možnosti nadaljnjega sodelovanja z njo. Glavno vprašanje tvori vprašanje proračuna, ki bi ga vsekakor morala sprejeti še sedanja Narodna skupščina, ako ne bo prej razpuščena in razpisane nove volitve.

osamljene akcije in je tudi ne bo. Cilj, ki ga skušamo doseči, hočemo doseči skupno z narodi, ki tvorijo Društvo narodov. Mi nismo niti za korak pred njimi in niti za njimi in nočemo napraviti nobenega koraka, kakor v so. Glasju z onimi, ki sodelujejo z nami. Položaj na frontah

Odmevi v pariških listih

Pariz, 21. oktobra. AA. Skoraj ves današnji tisk izraža največje zadovoljstvo, ker se sme z vso pravico ugotoviti, da je napetost znatno popustila. Vzlic temu ne čaja, da je treba še mnogo storiti, preden bo abesinski spor urejen. Zadovoljni so vsi listi, razen skrajnih levičarskih. »Ouvrez« ugotavlja, da so odstranjena vsa nesoglasja med Londonom in Parizom ter Londonom in Rimom.

Podobno ugotavlja tudi »Excelsior«, ki pravi, da je vsem odleglo, ker so se pokazale nove nade v mirno likvidacijo spora, vzlic temu pa svari pred pretiranim optimizmom, ker mir še ni zagotovljen. Sedanje stremenje gre le za to, da se zavarujemo pred nepremišljenimi dejanji, ki bi mogli roditi katastrofo.

»Matin« ugotavlja, da se je v zadnjih 24 urah razpoloženje v Londonu popravilo proti vsakemu pričakovanju in da je nastopila izredno primerna atmosfera za nadaljne razgovore

Tudi »Journal« ugotavlja zboljšanje položaja, pravi pa, da ni mogoče pričakovati takojšnje ureditve spora. Razgovori, ki pridejo sedaj na vrsto, bodo zahtevali precej časa.

nezavisni socialisti 2, francoski socialisti 2, socialisti 2, in komunisti 2, skupno torej 107 mandatov. Rezultati večerajšnjih senatskih volitev niso skofaj v ničemer spremenili razmerja, ki se je ustanovilo med posrednimi strankami in skupinami že pri volitvah prvih dveh tretjih francoskih senatorjev.

Nadomestne senatske volitve v Franciji

Pariz, 21. oktobra. AA. V Franciji so se večeraj vršile volitve ene tretjine senata. Rezultati so naslednji: Kandidati nezavisnih skupin so dobili dva mandata, kon zervativci evropa, republikanci 26, desni carski republikanci 27, radikalni republikanci in nezavisni radikalni 5, radikalni in radikalni socialisti 38, republikanski in

Sir Artur Henderson umrl

Pokojsnik je bil predsednik razorožitvene konference in eden najuglednejših voditeljev angleške delavske stranke

London, 21. oktobra. z. Davi je preminil v starosti 72 let bivši angleški zunanji minister in predsednik konference za razorožitev Arthur Henderson. Ze dolgo časa je bil bolan. Zadnje dni so ga prepeljali na kliniko in ga operirali. Njegovo stanje pa se je zadnje dni rapidno poslabšalo in je davi ob 2. izdihnil.

Arthur Henderson je bil eden izmed voditeljev angleškega delavskega pokreta in velik diplomat. Ze leta 1903. je bil izvoljen za poslanca in tedaj se je pričelo v delavski stranki novo politično življenje. Dve leti pozneje je postal prvi angleški zunanji minister.

Tudi po vojni je bil Henderson med delavskimi voditelji. Leta 1924. je bil v

prvem laburističnem kabinetu zopet zunanji minister. Ta resor je prevzel tudi pet let pozneje, ko se je sestavila druga socialistična vlada. L. 1931. pa se je pridružil laburističnim poslancom, ki so izstopili iz stranke, ker niso hoteli podpirati Macdonalda in njegovih prijateljev, ko je sestavil nacionalno vlado. Kmalu nato je postal predsednik razorožitvene konference, ki se je baš tedaj ustanovila. Zastavljal je vse svoje sile za veliki razorožitveni pokret in vodil konference z neomajnim optimizmom. S premišljeno taktiko je krčlil mednarodnemu pacifističnemu pokretu pot, na kateri ga je sedaj dohitela smrt.

Velika monarhistična manifestacija v Atenah

Na ogromnem zborovanju v atenskem stadionu je general Kondilis obrazložil program svoje vlade

Atene, 21. oktobra. AA. Večraj se je vršilo na stadionu veliko politično zborovanje, ki se je spremenilo v enodušno manifestacijo čele prestolnice za monarhijo in kralja Jurja. Zborovanje je bilo napovedano za 15. uro, a že mnogo prej so se zbirale na prostornem stadionu velike mase ljudstva. Ob napovedani uri je bilo na stadionu gotovo že okrog 60.000 ljudi. Mnogo ljudi je moralo ostati zunaj in so se zbrali v parku poleg stadiona, kjer so bili postavljeni zvočniki. Zborovanja so se udeležile korporativno razne velike organizacije, korporacije in društva, ki so prišla s svojimi zastavami, na čelu sprevodov pa prišla tudi mnogobrojne slike kralja. Masa je neprestano manifestirala in prepevala kraljevo himno. V areni stadiona se je razvrtela vojska, med stadionom pa so krožile cele eskadrije vojnih letal. Ob 17. se je pripeljal na stadion predsednik vlade in začasni regent, general Kondilis v spremstvu celokupne vlade. Masa ga je sprejela z nepopisnim navdušenjem.

V svojem govoru je Kondilis najprej pozdravil vojsko, ki ji vlada brezmejno zaupa, a ji zate tudi posveča največ skrbli. Namen tega velikega zborovanja, je dejal Kondilis, je da se narodu poenotijo prave namere sedanje vlade, ki ni prišla do uprave države s pomočjo kakega vojaškega pokreta ali kakega drugega tajnega gibanja, nego se je povzpela do oblasti na osnovi patriotskega pakta, ki se je javno in od-

krito manifestiral. Ta vlada je uspeh vseh grških patriotov ki so napravili veliki sklep, da končno odločno odpravijo situacijo, ki je povzročala največji nemir, Govornik je povdaril, da si ogromna večina naroda želi restavracije monarhije. Obrazložil je že znani program svoje vlade, ki se nanaša na reorganizacijo vojske, reorganizacijo davčnega sistema, na izvajanje socialne politike, ki bo omogočila pravo in pravično sodelovanje med kapitalom in delom, reorganizacijo pravosodja, prosvete, javnih del, higijene in zagotovitve ekstenzivcem vsem grškim emigrantom. Ta program bo predložen kralju in parlamentu v odobritev, če bo vlada izrazil svoje zaupanje vladji. Govor generala Kondilisa je bil sprejet z viharnimi ovacijami in aplavzi.

Nato je predsednik federacije bivših rojalističnih bojnikov prečital addresso v imenu naroda zbranega na stadionu, s katerim se Kondilis proklamira mimo in nad političnimi strankami za šefa zmagovalne borbe za domovino in kralja. Tisoči so sprejeli to addresso z burnim vzklikanjem in manifestacijami za kralja. Kondilis se je zahvalil, povdaril da hoče sprejeti vodstvo vsega ljudstva in ostati zvest velikim idealom, za katere se sedaj bori vsa Grčija. Zborovanje je bilo s tem končano, velike mase ljudstva pa so še dolgo manifestirale po mestu, prepevale kraljevo himno in patriotske pesmi. Ves čas je povsod vladal popoln red in mir.

Hudi viharji na morju

Mnogo ladij je v nevarnosti — Promet v Rokavskem prelivu prekinjen

London, 20. oktobra. AA. Na južnem angleškem obrežju je divjala strahovita burja. Doslej se ve o treh človeških žrtvah. Britanski parnik »Verdulia« je poslal radiogram SOS za nujno pomoč. Parnik javlja, da je posadka že v rešilnih čolnih.

Posadko finskega parnika »Sbor«, o katerem so že večeraj poročali, da je nasedel, so vso rešili.

Tudi norveški parnik »Inga« se nahaja v nevarnosti na izlivu Merseya.

Parnik »Highland« poroča, da je izgubil vijak.

Hudo poškodovan je tudi »Cormera«, vendar se je vlačilec posrečilo pričvrstiti ga z verigami.

Hamburg, 21. oktobra. AA. Na sever-

nem morju je večeraj divjal strašen orkan. Okrog 50 ladij se je z odprtega morja zateklo v zavetje hamburških valolomov. Neka francoska ladja je nasedla na plitvino v bližini otoka Amrum, ki pripada severnemu Frisijskemu otočju. Tudi promet med Dansko in Anglijo je bil za nekaj časa prekinjen.

London, 21. oktobra. AA. Vihar ki je divjal večeraj nad Rokavskim prelivom in ob severovzhodni angleški obali ter na Baltskem morju, je napravil mnogo škode. Parnik »Pendenis« se je v švedskih vodah potopil. Tudi o »Vardulija« ni nikakih vesti. Baje se je posadka tega parnika rešila v čolne. Na pomoč so jim poslali celo vrsto ladij, ki jih pa doslej še niso našle. Pogrešajo vseh 39 mož posadke.

Italija ima 1,200.000 mož pod orožjem

Rim, 21. oktobra. tr. Po uradnih podatkih, ki jih objavljajo italijanski listi, ima sedaj Italija z mobilizacijo letnikov 1911, 1912, 1913 in 1914 pod orožjem 1,200.000 mož. Od tega jih je en milijon v Italiji, 200.000 mož pa je bilo poslanih v Afriko. Listi zavračajo trditve inozemskega tiska, da je zaradi vojne v vzhodni Afriki oslabiljena vojaška moč Italije v Evropi in dokazujejo, da je

šlo v Afriko samo pet divizij, dočim tvorijo ostanek afriške vojske prostovoljci. »Giornale d'Italia« piše, da se varajo vsi oni, ki mislijo, da se Italija spričo vojne v Afriki ne bi mogla uspešno braniti doma. Italijanske meje so danes bolj varne ko kdaj poprej, ker stoji na straži ne samo vojska, nego ves italijanski narod.

Novi prokurator v Ljubljani

Beograd, 21. oktobra. p. S kraljevim ukazom je imenovan za državnega pravobranitelja v Ljubljani dr. Jože Vidmar, dosedaj svetnik pri državnem pravobranilstvu istotam.

Borzna poročila.

Curij, 21. oktobra: Beograd 7.—, Pariz 20.25, London 15.11, New York 307.25, Bruselj 51.675, Milan 24.95, Madrid 41.98, Amsterdam 206.30, Berlin 123.60, Dunaj 56.—, Praga 12.21, Varšava 57.50, Bukarešta 2.50,

Evropa si je oddahnila

Povsod so z olajšanjem sprejeli vesti o zblizanju med Italijo in Anglijo — Skupni italijanski in angleški komunike

Pariz, 21. oktobra. AA. Havas poroča iz Londona: Vtis olajšanja po večerajšnjem preobratu je še zmerom velik. V javnosti vlada optimizem, vendar si seveda ne prikrivajo mnogih težkoč, ki se niso razčiščene. Čeprav je odstranjen velika zapreka, ustvarjena z napetostjo v Sredozemskem morju, se seveda še ni mudi nadejati takojšnje ureditve italijansko-abesinskega spora. Razgovori, ki so se začeli, se ne morejo na kratko končati.

Iz Rima pa poroča Havas: Po informacijah iz poučenih krogov je jasno, da je bil namen obiska britanskega poslanika pri Mussoliniju, da se napetost omili. Prav tako jasno je pa tudi, da je snoči napetost res precej ponehala. V istih krogih naglašajo, da se razgovori nadaljujejo in da ni izključena možnost sporazuma. Vzlic temu pa izjavljajo, da ni še nič zanesljivega znanega, ali obstoje konkretne predlogi, še manj pa, kaka je njihova vsebina. Vsi politični krogi priznavajo uspeh posredovanja g. Lavalu in dodajajo, da je Italija neprestano kazala duha širokega pojmovanja raznih elementov v sedanjem težkem položaju. Italija želi tudi nadalje sodelovati z drugimi državami za splošno blaginjo.

Angleški in francoski komunike

Rim, 21. oktobra. d. O obisku angleškega poslanika Drummonda pri Mussoliniju je bil izdan večeraj naslednji komunike:

Angleški poslanik sir Eric Drummond

Odločna beseda našega ženstva

Vstop žene v politično življenje je jamstvo za svetovni mir

Ljubljana 21. oktobra. V magistratni zbornici so včeraj dopoldne manifestirale žene za svojo volilno pravico. Zakaj v tako tesni dvorani, ne vemo. Težko je pa tudi reči, zakaj se tega zborovanja ni udeležilo več moških. Iz strahu pred feministkami? Ali med njimi ni zagovornikov ženske volilne pravice? Zborovanja so bila po vsej državi. Prava življenska šola bi bila takšna zborovanja za marsikatero moškega, ki sidi ženske le pavšalno in ki gleda na življenje samo iz perspektive izpred svojega korita. No, naibz bi bila resnica za marsikoga prebitka in preveč bi ga zbudila v oči, če bi prišel na zborovanje. Naše bojovnice za ženske pravice ne poznajo pardona...

Iz glavnega govora A. Vodečev: Brema- na žen so dandanes pogosto težja od bre- men moških... Če primerjamo delo žen, nji- hove dolžnosti z delom in dolžnostmi moških, lahko brez vsake zagrizenosti preudarimo, komu pritiče več pravice — ako naj pravice merimo po dolžnostih. Statistika, bi ugotovi- la, da opravljajo žene le najtežje javne službe. Trditelj, da odpovedo na volilnih mestih, ne drž — saj na volilnih mestih žen ni! Žena pa lahko povsod tekmuje z moškimi, kar priznavajo sami moški, češ, da jim žene odjedajo kruha. Ni redek primer, da se občinski svetniki posvetujejo pred važno sejo s svojo ženo in se ravna po nje- nih nasvetih, kljub temu pa izjavlja, da po- litika ni za ženske. Padanje dohodkov ču- ti najbolj žena. Redukcije plač bi ne bile enostranske, če bi odločale žene. Pri šola- nju in pri službah je povsod omejeno šte- vilno za žene... V socialni politiki bi mora- la tudi odločati žena. Ženin bitni interesi zahtevajo njeno sodelovanje v političnem življenju. Toda žene zahtevamo politične pravice iz načelnega vidika: Zahtevamo po- polno državljansko enakopravnost vseh dr- žavljanov... Hočemo volilno pravico, ki bo izraz naše svobodne volje, zato zahtevamo ta- lne volitve.

Zastopnica delavskih žen: Vstop žene v politično življenje je jamstvo za svetovni mir.

Visokošolka K. Vrhovec: To izvira iz tega (krivice, ki se gode visokošolkam), ker študen- tke ne pomenijo volilnim kandidatom nobenih številk, zato je samo po sebi um- ljivo, da je na učiteljske sprejemljive 25 fan- tov — noben odličnjak — in 10 deklet sa- mo pod pogojem, da so odličnjakinje. Vo- lilno pravico bi imele študentke 3 do 4 leta svojega študija. Posledice bi bile ogrom- ne.

V imenu akademsko neobraženih žen dr. Grossmannova: ... vidimo, da so žene, zla- sti glede dolžnosti izenačene z moškimi... V pravnih območjih so žene v marsikate- rem pogledu zastopljene. Vidovdanska in sedanja ustava določata, da odloči o ženski volilni pravici zakon... je določil, da gre

volilna pravica je polnoletnim moškimi dr- žavljanom... Žene smo postavljene v isto vrsto z onimi, ki nimajo častnih pravic, z onimi, ki niso svojepravni (bebi)... načel- no smo izenačene z njimi...

Predsednica M. Govekarjeva: Tričetrtine narodnega premoženja gre skozi roke gos- podinj, ki pa ne smejo odločati o najvaž- nejših državnih uredbah. Brez žen so izde- lani zakoni, ki se tičejo družine... Vse po- sledice vojne padejo predvsem na žene... Na šolo in vzgojo matere nimajo nobenega vpliva. Pri socialni politiki smo upošteva- ne samo kot nabiralke... Našim državlja- nom priporočam, naj bi sledili Masarykovemu načelu: Žena bodi kulturno pravno in politično možna enaka.

Resolucija: Zahtevamo v novem volilnem zakonu splošno, enako in tajno aktivno in pasivno pravico za vsa narodna zastopstva in samouprave.

Izrazi solidarnosti

Zborovanje našega ženstva so pozdravile brzojavno ali pisмено mnoge ženske orga- nizacije iz drugih krajev Slovenije. Tako je prejelo predsedstvo brzojavko iz St. Jur- ja ob j. z. glasečo se: »Žene iz St. Jurja ob j. z. se krepko pridružujemo zahtevam da- našnjih ženskih zborov širom Jugoslavije... Izvršni odbor Alijanse ženskih pokretov v Zagrebu je brzojavil: »Pozdravljamo skupščino v nadi, da će ona biti dostojna manifestacija naše solidarnosti in jak izraz naših težanj... Žensko društvo v Ma- riboru je brzojavilo: »Solidarne v borbi za žensko volilno pravico se pridružujemo va- ši manifestaciji...»

V Zagrebu in Beogradu

Veliko žensko zborovanje je bilo včeraj tudi v Zagrebu. Tudi tam so padale ostre besede na naslov tistih, ki nočejo priznati ženski elementarnih človeških pravic. Pa- dali so medklici: »Žene ne smejo biti samo stroji, ki spravljajo na svet otroke... Končno je bila sprejeta resolucija, glaseča se: »Že- ne, zbrane na zborovanju v Zagrebu 20. oktobra 1935, zavedajo se, da bi morale imeti za vestno izpolnjevanje svojih držav- ljanskih dolžnosti tudi vpliv na oblikovanje družbe in države, zahtevajo, da pride v no- vi volilni zakon splošna tajna volilna pra- vica za vse državljane enako za moške in za ženske...»

Zborovanje žensk v Beogradu je otvorila predstojnica oddelka za zaščito otrok in mladine v ministristvu socialne politike ga. Milena Atanacković. Po njenem po- zdravnem govoru je izpregovorila obširno o ženi v sedanjih družbi ga. Alojzija Stebi. Njen govor so sprejele zborovalke z navdu- šenim odobravanjem. Nastopilo je še več govornic, končno je bila pa sprejeta enaka resolucija kakor v Ljubljani in Zagrebu.

Kako je bila Ljubljana „napadena“

Sobotna vaia z letalskim napadom je Ljubljančane razočarala

Ljubljana, 21. oktobra

Ljubljančani so morali zopet zavzeti sta- lišče in zopet je prišlo njihovo mirno ži- vljenje malo iz tira. Vendar jih napovedi o »zračnih napadih (slovenščina se ne pre- stano bogati!) niso več tako vznemirile, kakor predlanskimi. Zadnje čase se pač vsi pogovarjamo o vojni vsak dan kakor o vremenu. Oni, ki so doživeli in preživeli zadnjo, svetovno vojno, so se nehoti kna- lu živeli v razpoloženje nekdanjih dni.

Casopisje poroča: Ljudje so bili discipli- nirani. Disiplina je velika beseda današ- nih dni. Ljudje so vedeli, kaj se bo zgodi- lo, niso pa vedeli, kdaj nastopi vojno sta- nje v Ljubljani. To je bila preizkušnja njihove discipline. Ljudje so popoldne zelo hiteli v službe, baje ni nihče zamudil. Ne- kateri šefi si zaradi tega žele bolj pogo- sto »preteči« z varnostjo. Posebno smolo so pa imeli uslužbeni, ki so bili zaposleni do 14., kajti mnogi se niso dovolj podvi- zali ter niso mogli zbežati domov, preden je bila Ljubljana »napadena«. To spada v poročilo o žrtvah »letalskega« napada.

V soboto smo imeli v Ljubljani najhudo- vitejšo meglo, kakršne nimamo prilike ob-

čudovati vsak dan, čeprav živimo vsako leto pol leta v megli. Ljubljana ima pa- tent za meglo, a najbolj je vendar pre- netilo vse, da je naš odbor za zaščito me- sta v zvezi z nebesno vremensko centra- lo. Vojna poročevalca sta zlezla na streho palače trgovske akademije. Najbolj je bila ogrožena banovinska palača, zato je bil pred njo zbran odbor za zaščito mesta hkrati z drugimi zveržanami, opremljen s plinskimi maskami. Tudi vojni poročevalci si je nataknil masko. Ugotovili, da bi se zadušil v nji, če bi jo moral nositi ne- kaj ur. Menda je ljubljanski zrak tako gost, da prihaja skozi filter maske tako redek. Dvakrat smo srečali, dokler lahko dihamo brez nagobčnikov!

Ljubljana se je ob 14. zavijala v naj- idealnejšo meglo. Umetna v Beogradu je samo igrakanje proti naši, pristni megli. Od časa do časa se je spustila megla sko- raj do tal, tu in tam so se spuščale od neba umetne zavesne, na drugih krajih se je megla trgala in dvigala, kakor nalašč, da bi letalci v nji izgubili orientacijo. Posvetilo je celo sonce, toda skozi okna megle, ki je obvisela gora zlasti nad

padati, drevje je padalo čezenj, ga zba- dalo in pokrivalo. Žid njen oče! Vse njegov svet, bog, hudič, prikazni, ves je bilo postavljeno na glavo.

Dekle je takoj opazilo magistrovo zbežnost. Ah, je vzkliknilo, zdaj ste se ustrašili, ker ste slišali, da je moj oče. Ne bojte se! Stoji previsoko, da bi se le s peto dotaknil podležev, ki ga obrekujejo in zaničujejo.

To pa zopet Jakobu Polykarpu ni bilo prav. Dejal je, da je ponizen in ze- lo skromen, toda strahu pred ljudmi ne pozna. Četudi bi bil gospod žid in oče lepe gospodiče sam besneči Nabu- hodonor in bi imel moč vreči ga v razbeljeno peč, bi on, magister, še vedno hvalil in častil boga.

Med tem pogovorom so prišli do le- senega plotu in debeluhasta ženska je rekla magistru, da mora zdaj iti. Jakob, ki je mislil sicer zelo počasi in ki se mu je kar v glavi vrtilo od tega srečanja in presenečenja, je videl, da mu bo čez nekaj minut vsa ta sreča za- vedno zatonila. Tedaj je pa storil po- vsem nepričakovan in še daleč ne skro- men sklep. Dejal je, da ga sili krščan- ska vest prepričati gospodično, da ni podel obrekljivec in da mora zato še enkrat in obširno govoriti z njo. Debe- luhasta ženska je menila, da bi kazalo

počakati s tem do drugega dne, potem je pa izgubila s princeso, ki je še pri- pomnila trpkost: In takole zastrupljati rože, uboge, nedolžne rože!

Jakob Polykarp Schober je imel od tistega dne občutek velike važnosti in dostojanstva. Bog ga je bil postavil h kolesu velikih in važnih dogodkov. Od njega je bilo zdaj odvisno, ali bo reše- na duša tega dekleta in bilo je celo možno, da pride po tej poti do žida sa- mega in spregovori z njim odkrito be- sedno. Saj nikakor ni gotovo, da bi žid ne mogel imeti vesti. Če pa da dobri Zabaoth njegovi besedi moč, se mu bo morda posrečilo osvoboditi vso vojvo- dino pogubnega židovega pritiska.

V takem pričakovanju je živel zdaj debeluhast Jakob Polykarp Schober in bil je poln dostojanstva. Ni se dal motiti v svojem zaupanju niti tedaj, ko je zvedel, da je zasedel mesto knjižni- čarja povsem nevredne moči, ki razen svojih talarjev ni imel za to mesto no- bene usposobljenosti. Na Jakobu Poly- karpu je bila vidna božja milost, bese- da mu je tekla gladko in zgodilo se je celo, da so se besede kar same prelival- e v stih. Takoj po obvestilu, da je mesto knjižničarja zasedeno, je zložil pesem pod zaglavjem: »Skrb za hrano in za-

Našim odjemalcem

Prizadevamo si, da Vas vsak dan bolje in vsak dan ceneje postrežemo. Zato smo

preselili našo prodajalno

in sedanjih prostorov v Prešernovi ulici 7 v lasno hišo v Šelenburgovi ulici 7

nasproti Glavne pošte

V novi prodajalni Vam nudimo boljšo službo in večjo udobnost ter Vam omogočamo:

da si na širokem pločniku pred novimi izložbami mirno ogledate našo bogato izbiro vsakovrstnih čevljev,

da Vas v trgovini vestno in strokovnjaško postrežemo,

da Vam svetujemo, kakšna obutev najboljše vstreza Vašemu poklicu in svrhi, za katero jo rabite,

da si brezobvezno pomerite in poskusite čevlje, ki odgovarjajo obliki Vaše noge,

da si k vsakim čevljem in k vsaki barvi obleke izberete vstrezne nogavice,

da Vam v naši higijenično urejeni pedikuri brez bolečin odstranimo kurja očesa, trdo kožo in zarastle nohte,

da Vam po osvežujoči kopelji strokovnjaško zmasi- ramo noge.

Vse, kar rabite, da si ohranite zdrave noge, da ste dobro in poceni obuti, dobite pri nas.

Strokovnjaki smo, zaupajte nam! Služimo narodu.

Obiščite nas v naši novi prodajalni.

Ljubljana

Nasproti Glavne pošte

Rata

vzhodnim delom mesta. Napadalec ni bi- lo od nikoder, šele, ko je ura odbila pol čez 14., so zabrnili motorji bombarder- jev nekje v megli nad Golovcem. Signa- la pa še ni bilo. Končno se je pokadilo na Gradu, kakor v turških časih, iz topov- ske cevi in šele čez nekaj trenutkov je prispel zvok do Bleiweisove ceste. V splošnem hrupu siren in zvonjenja se je izgubilo brnenje letal. Neznanski, žalo- sten koncert. Ko so utihle vse druge si- rene, je še vedno zavijala uniońska. Na- stala je tišina, kakor ob nedeljah popo- dne. Stražniki so nemo odganjali ljudi od poken in s kretanjami zahtevali, naj spuste zavesne. Letal pa ni bilo nikjer na spre- gled. Nekje na severni strani so grmeli topovi. Na Gradu in Rožniku so se zbra- li ljudje v množicah in v čudnem razpo- loženju gledali proti meglenemu nebu, kamor so švigale rakete. Tudi na stre- hah naših palač ni manjkalo radovedne- zev in nikomur ne bo treba plačati glo- be. Pustimo vaje in počakajmo da nas res napadejo. Potem ne bo radovednežev.

Dolgo so čakali ljudje, reševalci, sestre Rdečega križa in odborniki. Zopet smo zaslišali brnenje letalskih motorjev na

vzhodu, a samo nekaj trenutkov. Tišina. In potem se je nekaterim zdelo, da bren- če motorji nekje za Rožnikom. Pred ba- novinsko palačo je prispel avto. Odbor- niki so se zgrnili okrog njega. Sporočilo: Vaje so prekinjene zaradi megle. Zvečer so pa ugasnile luči. Nekateri meščani, ne- poučeni, so godrnjali nad elektrarno... Glas iz občinstva pa pravi: S takimi napadi, kakor smo ga doživeli v soboto si dotični, ki so ga aranžirali, pač ne bo- do pridobili ugleda. Ljudje bodo pač do- bili čudne pojme o vsem. Celo uro je mo- ral počivati promet. Največ dela so imeli stražniki, ki so zapisovali neposlušne pa- sante. Videti in slišati ni bilo ničesar. Kljub temu je moralo počivati in zbijati šale na tisoče prebivalcev velike Ljublja- ne. Posebno oni ki so bili na bojišču, se takim otprčarjam smejejo. Take blama- že naj v bodoče raje izostanejo. Na se- menišču so trije bogoslovci opazovali na- pad, na glavni pošti pet uslužbencev na nebotičniku menda polno gostov itd. Če se že dela taksa reklama, bi moralo pri- leteti vsaj nekaj letal, regljati bi morale strojnice, pokati topovi, itd. Ko se je n. pr. na Marijinem trgu že razvil promet,

se je čulo nekaj pokov, a na Gradu so iz- strelili nekaj signalnih raket, kakor fan- tiči na kresni večer.

Radioprogram

Torek, 22. okt.

11.00: Šolska ura: Bajke z lužiških brd (Pirnat Viktor); 12.00: Zvoki iz Španije (plošče); 12.45: Vreme, poročila; 13.00: Čas, obvestila; 13.15: Ura narodne glasbe. Pojo: gdč. Ramsakova, Mišičeva, gg. Jan- ko in Gostič s spremljevanjem radijskega orkestra; 14.00: Vreme, borza; 18.00: Sli- ke iz narave, koncert radijskega orke- stra; 18.40: Vzgoina vrednost umetnosti (dr. Stanko Gogala); 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila; 19.30: Nac. ura; 20.00: Prenos s Dunaja (avstrijski koncert za Evropo); izvaja avstrijska filharmonija, dirigira: Oswald Kabasta, sodeluje: Ann? Konetzni, koncertna pevka. Počijo in zve- neči Dunaj (Lothar) — radijski potpuri, izvaja dunajski simfonični orkester. Dir- gent: Josef Holzer; 22.05: Čas, vreme, po- ročila, spored; 22.30: Angleške plošče.

Lion Feuchtwanger:

Žid Süß

Roman

Debeluhasti magister se je gugal ka- kor na nebeskih krilih, ko so mu roji- le po glavi te misli. Njegovo življenje je bilo po odhodu Magdalene Sibyle zelo pusto in prazno. Zdal mu je pošl- jal dobri bog tolažilno vlogo, da bi iz- trgal to nežno in dražestno princeso iz krempljev dalečnega in pohotnega satana. Od daleč in previdno je začel govoriti o veselju, ki ga imajo v ne- besih z izpokorjenimi grešniki, potem je prešel na skesano Magdaleno ter za- ključil z nevarnimi in zapeljivimi mre- žami, pred katerimi ni varen niti naj- čistejši in najkrepostnejši človek. Sovražnik in zapeljivec satan je nam- reč...

Tu ga je pa deključno ogorčenje dru- gič in še odločnejše prekinilo. — Moj oče ni satan, niti zapeljivec! — je kri- knila, dočim si je debeluhasta žena na vse načine prizadevala pomiriti jo.

Prijazno, mesnato magistrovo obli- čje je silno prebledelo. Žid njen oče! Z mahom pokrita tla pod njegovimi nogami so se začela dvigati in

upanje v boga. Začenjala se je s temi- le stih:

»Dokler vrana kraka v polju
dokler vrabec čivka,
dokler vidim druge stvore
nič mi sreče ne kali.
Če lakota le-tem ni strašna
kaj jaz bi, dete božje, se je bal?«

Druga pesem se je imenovala »Jezus najboljši računar« in glasila se je:

»Moj Jezus zna seštevati
on zna množiti
Še tam, kjer same niče so.«

Ove pesmi so v svetlopisemskem kolegiju pokorno občudovali. Bratje in sestre so ju znali na pamet in prepevali so ju pri vseh življenjskih dogodkih, kadar so bili v veliki stiski, kadar so kaj dobro prodali, kadar so umirali in kadar so rodili otroke. Jakobu Poly- karpu Schoberu je to pri vsej njegovi skromnosti jako laskalo in bilo mu je v uteho za izgubo Magdalene Sibyle.

4.

Jantje, lepo rejena služkinja, je imela slabo vest, ko je pripovedovala rabbi- ju Gabrielu o tem nesrečnem srečanju. Rabbi ji je namignil, naj gre in molčaj je.

Ko je služkinja odšla, se je njegov

mrki, strogi obraz močno zmrščil, tri ostre brazgotine nad nosom so se še bolj zajedle v kožo. Ne daj nebo in vsi dobri angeli, da bi ga otrok vprašal. Lagati ji ni hotel. Razbliniti ji blestečo očeto sliko, to bi bil vzel nase, toda s tem bi se mu bilo izmuznilo iz rok zadnje orožje. Raje bi izpremenil svoje gredice v gnojščice, kakor da bi storil to.

Serafini in kerubini so varovali otož- nega mrkega moža. Naemi ga ni vpra- šala. Ali bi ne pomenilo vprašanje, da ga mučijo dvomi? Ne, njen oče je sla- ven in sijaven, obrekovanje poganov in Filistejcev mu niti podplatov ne more oskruniti. Robate črke hebrejskih knjig so se uvrščale v kvadre njegove slave. Bil je Samson, ki je porazil Filistejce, bil je Salomon, najmodrejši med ljudmi, bil je pa tudi — in ta predstava se je prikazovala vedno pogostje v njego- vih sanjah, — bil je mirni, razsodni Jožef, ki ga je postavil faraon nad vse ljudi in ki je naložil ljudstvu davek, da bi mogel nakupiti žita za leta lakote. Toda drugi so bili nespešni in niso razumeli njegove modrosti. Oh, ko bi le končno prišel! Čenče tega mladega, debeluhastega moža bi se razsule v prah pred njegovim plamečim pogle- dom.